

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)
Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність: НЗ Садово-паркове господарство
Освітньо-професійна програма: Садово-паркове господарство
Рік навчання семестр: 3-й
Кількість кредитів ECTS: 5
Кафедра: лісового та садово-паркового господарства
Мова викладання: українська

Лектор курсу

Сніжана ПАНКОВА - доктор філософії з агрономії, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства

Контактна інформація лектора (e-mail)

pankovavnau@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Лісопаркове господарство» є обов'язковою освітньою компонентою ОПП «Садово-паркове господарство».

Загальний обсяг дисципліни – 150 годин (5 кредитів ECTS): лекції – 24 години; практичні заняття – 18 годин; самостійна робота – 108 годин.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Наукові основи збереження та розмноження видів у декоративних насадженнях», «Тепличне садово-паркове господарство», «Виробнича практика».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Комп'ютерні технології проектування СПО», «Кваліфікаційна робота».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Унікальність дисципліни визначається її тісним зв'язком із природно-ландшафтними, містобудівними та соціально-економічними особливостями Вінниччини. Регіон характеризується значним рекреаційним потенціалом

лісопаркових територій, які є важливими складовими зеленої інфраструктури населених пунктів і виконують екологічну, оздоровчу, естетичну та соціальну функції, передусім у межах Вінниці, Хмільника, Літина та Гнівані.

Вивчення дисципліни забезпечує оволодіння знаннями і практичними навичками щодо планування, формування, реконструкції, благоустрою та догляду за лісопарковими насадженнями. Практична підготовка орієнтована на аналіз реальних лісопаркових і рекреаційних об'єктів області, оцінювання стану насаджень, функціональне зонування територій та розроблення проєктних пропозицій щодо їх реконструкції й благоустрою.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців знань, умінь і навичок створення, реконструкції та експлуатації лісопарків.

Завдання дисципліни – засвоєння та впровадження майбутніми фахівцями садово-паркового господарства науково обґрунтованих технологій створення, реконструкції та раціонального рекреаційного використання лісопарків.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність проєктувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів.

СК 4. Здатність до управління об'єктами садово-паркового господарства, їх функціонального використання, охорони, захисту та організації робіт з урбомоніторингу і інвентаризації об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

СК 8. Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проєктною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

СК 9. Здатність контролювати виробничу і проєктну діяльність у галузі садово-паркового господарства.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 6. Планувати і організовувати роботи з інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів.

РН 7. Здійснювати ефективне управління об'єктами садово-паркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів.

РН 8. Організовувати роботу колективу виконавців проєктів.

РН 9. Презентувати результати виконаних досліджень у галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям.

РН 11. Проєктувати території площ, магістралей і вулиць, пішохідних зон, смуг відведення лінійних об'єктів, зон заміського відпочинку і туризму, лісопарків, територій лікарняних комплексів і курортів, санітарно-захисних зон, меліоративних деревних насаджень, здійснювати реабілітацію порушених ландшафтів техногенних територій.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, робота в групах, робота в команді).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Основні поняття про лісопарк	2	2	9
2	Календарний план виконання робіт у лісопарку	2	2	9
3	Проєктування лісопарків	2	2	9
4	Розрахунок об'ємів робіт в озелененні лісопарку	2	2	10
5	Будівництво лісопарків	2	2	10
6	Таксація лісопаркових насаджень	2	2	10
7	Стандарти зелених насаджень у лісопарках	2	2	8

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота
		лекційні заняття	практичні заняття	
8	Аспекти рекреаційного лісокористування	2	2	8
9	Вплив рекреаційних навантажень на компоненти лісового біогеоценозу	2	—	8
10	Призначення господарських заходів у лісопарках та рекреаційних лісах	2	2	9
11	Основи лісової пірології в рекреаційному лісі	2	—	9
12	Сучасні проблеми рекреаційного лісокористування	2	—	9
Разом		24	18	108

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	30	Щотижнево/ під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	30	Щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування

3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	25	2 рази на семестр/ під час заліково-екзаменаційної сесії	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	23	2 рази на семестр/ під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі MOODLE
Разом		108		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Брайко В.Б. Лісопарки Чернігова та їх рекреаційні особливості: монографія. Ніжин: Лук'яненко В. В.: Орхідея, 2015. 175 с.
2. Вікторія Ловинська, Світлана Ситник, Кирило Голобородько. Рекреаційне лісознавство з основами лісопаркового господарства: навч. посіб. Дніпров. держ. аграр.-екон. ун-т. Дніпро: Ліра ЛТД, 2022. 457 с.
3. Дідур І.М., Матусяк М.В., Прокопчук В.М., Монарх В.В. Лісопаркове господарство: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ, 2020. 255 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підручн. Львів: 2008. 456 с.
5. Мазепа В.Г., Турко В.М., Сірук Ю.В., Курбет Т.В. Регіональне та соціальне лісівництво: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Електронні дані. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. 137 с.
6. Яворовський П.П., Сендонін С.Є., Токарева О.В. Рекреаційне лісівництво: підручник Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Наукова столиця, 2019. 299 с.

Додаткові

1. Василевський О.Г., Матусяк М.В. Особливості формування лісових асоціацій ботанічного саду «Поділля» ВНАУ та їх вплив на ґрунтовий покрив. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2015. № 2. С. 83-85.
2. Кушнір А.І., Суханова О.А., Кушнір І.Л. Технологічні особливості лікування і оздоровлення вікових та історичних дерев. Науково-методичні рекомендації. К.: НУБіП України, 2009. 48 с.
3. Матусяк М.В. Використання видів роду липа (*Tilia* L.) в урболандшафтах м. Вінниці. *Сільське господарство і лісівництво*. 2017. Вип. № 5. С. 118-125.
4. Матусяк М.В. Особливості проведення ландшафтних рубок у лісопарковій зоні м. Вінниці. *Сільське господарство і лісівництво*. 2016. № 3. С. 209-216
5. Матусяк М.В. Прокопчук В.М. Ступінь рекреаційного навантаження та антропогенна толерантність лісових екосистем лісопаркової зони м. Вінниці.

Міжнародний науковий журнал «Траєкторія науки». 2016.Т. 2, № 11. С. 5.1-5.6.

6. Матусьяк М.В., Бондар А.О., Панкова С.О. Оцінка техногенного впливу на стан насаджень лісопаркової зони м. Вінниця. *Таврійський науковий вісник*. 2025. № 143 (Ч. 2). С. 319-325 DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.143.2.36>

7. Прокопчук В.М., Матусьяк М.В., Панкратьев Ю.О., Єлісавенко Ю.А. Особливості інтродукції малопоширених декоративних видів в умовах дендропарку «Ладизинський гай». *Сільське господарство та лісівництво*. 2020. № 1 (16). С. 176-193. DOI: 10.37128/2707-5826-2020-1-13

8. Прокопчук В.М., Матусьяк М.В. Особливості проведення реконструкції зелених насаджень ботанічного саду «Поділля» ВНАУ. *Сільське господарство і лісівництво*. 2017. Вип. № 6 (Том 1). С. 125-133.

9. Токарева О.В. Біоекологічні основи формування лісопаркових ландшафтів (на прикладі лісів зеленої зони м. Києва): дис. канд. с.-г. наук: 06.03.03 Національний аграрний ун-т. К., 2005. 204 с.

10. Токарева О.В. та ін. Рекреаційне лісівництво: навчальний посібник Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 466 с.

Інформаційні ресурси

1. Arboriculture Canada. Веб-сайт: <https://www.arborcanada.com/>

2. The Dave's Garden PlantFiles. Веб-сайт: <https://davesgarden.com/guides/pf>

3. ДП Вінницька лісова науково-дослідна станція. Веб-сайт: <http://vlnds.com.ua/main>

4. ДП «Ліси України». Веб-сайт: <https://e-forest.gov.ua/>

5. Український ордена «Знак пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького. Веб-сайт: <https://uriffm.org.ua/uk/news/800>

6. Вінницьке обласне комунальне спеціалізоване лісогосподарське підприємство Віноблагроліс. Веб-сайт: <https://vinagrolis.com/about/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	8
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою	6

	проблемною тематикою)	
	Всього за атестацію 1	30
	Атестація 2	
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання контрольних робіт, тестування	8
8	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.